

Landets kommuner  
v/kommunelege

Deres ref.:  
Vår ref.: 20/9371-1  
Saksbehandler: Ann-Kristin Wassvik  
Dato: 27.03.2020

## **COVID-19 – Rettsgrunnlag for gjennomføring av smitteverntiltak overfor pasienter og brukere i den kommunale helse- og omsorgstjenesten – Veiledning til kommuner og fylkesmenn**

Helsedirektoratet har mottatt henvendelser fra kommuner og fylkesmenn om utfordringer knyttet til gjennomføring av pålagte smitteverntiltak, særlig forskriftsbestemt karantene og isolasjon, overfor pasienter og brukere i helse- og omsorgstjenesten. Henvendelsene gjelder særlig personer med nedsatt kognitiv funksjon, herunder personer med demens og personer med utviklingshemming i sykehjem, omsorgsboliger og bofellesskap.

Vi har derfor utarbeidet vedlagte veiledning, som redegjør for rettsgrunnlagene for gjennomføring av ulike tiltak overfor personer med/uten samtykkekompetanse mv. i helse- og omsorgstjenesten. Innholdet i veiledningen er:

- I. Matrise som viser rettsgrunnlag for ulike tiltak overfor personer med/uten samtykkekompetanse mv.
- II. Forklaring til personkategoriene
- III. Forklaring til tiltakskategoriene
- IV. Utdypning av rettsgrunnlagene mv.
- V. Lenker til nyttig informasjon

Av veiledningen framgår blant annet at det ikke foreligger egnede hjemler i helse- og smittevernlovgivningen for gjennomføringen forskriftsbestemt karantene og isolasjon overfor personer i sykehjem, omsorgsboliger mv. som motsetter seg dette. Når frivillige tiltak ikke fører frem, må tjenestene derfor inntil videre basere seg på nødrettslige betraktninger, evt. såkalt "a-melding" etter hol. § 9-5 tredje ledd bokstav a overfor personer med utviklingshemming, for å hindre risiko for smittespredning. Helsedirektoratet utreder muligheten for en tydeligere hjemmel for nødvendige tiltak mot risiko for smitte med COVID-19.

### *Godkjenning av institusjoner for gjennomføring av isolasjon*

Når særlige forhold krever det har Helsedirektoratet mulighet for å godkjenne andre institusjoner enn sykehus for gjennomføring av isolasjon etter smittevernloven, jf. smittevernl. § 5-4 tredje ledd (se som eksempel godkjenning av et sykehjem vedlegg 2). Vi har vurdert at

#### **Helsedirektoratet**

Avdeling helserett og bioteknologi

Ann-Kristin Wassvik, tlf.:

Postboks Vitaminveien 4, 0483 OSLO • Besøksadresse: Vitaminveien 4, Oslo • Tlf.: (+47) 47 47 20 20

Org.nr.: 983 544 622 • [postmottak@helsedir.no](mailto:postmottak@helsedir.no) • [www.helsedirektoratet.no](http://www.helsedirektoratet.no)

dagens situasjon med pågående utbrudd av COVID-19 vil kunne være et slikt særlig forhold. Når det gjelder hvilke virksomheter som kan godkjennes, vil ikke dette nødvendigvis være begrenset til det som er definert som institusjoner etter forskrift om helse og omsorgsinstitusjon, men det må vurderes konkret om godkjenning kan gis.

Eventuelle søknader om godkjenning som institusjon etter smittevernl. § 5-4 tredje ledd kan sendes til [askrise@helsedir.no](mailto:askrise@helsedir.no). E-posten merkes med *Helsedirektoratets saksnummer 20/9714*.

Helsedirektoratet håper dette er til hjelp i arbeidet.

Vennlig hilsen

Vårin Hellevik e.f.  
seniorrådgiver

Ann-Kristin Wassvik  
seniorrådgiver

*Dokumentet er godkjent elektronisk*

Vedlegg: 2